

Asia: VN/34515/2024

Kommentointipyyntö: Sivistyksestä suunta Suomelle - Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Konkretia puuttuu vision tavoitteista. Lähestyminen hyvin abstraktien käsitteiden, kuten edistyksen ja sivistyksen kautta, joita ei asiayhteydessä avata laajemmin.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Mitkä olisivat ne lainsäädännön uudistamistarpeet opetustyön riippumattomuuden suhteen?

2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Näemme saavutettavan ja maksuttoman korkeakoulutuksen tärkeinä. Tulee kuitenkin huomioida, että itse korkeakoulutuksen tulee olla maksutonta, eikä vain yksi korkeakoulututkinto. Rajaako tämä kirjaus siis maksuttomuuden vain yhteen korkeakoulututkintoon, kuten kandidaatin tutkintoon?

**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Voidaanko tavoite 60 % korkeakoulutetuista saavuttaa lisäämättä aloituspaikkoja, koska väestöennusteiden mukaan ikäluokat pienenevät. Tulee huolehtia, ettei koulutustason nosto tarkoita osaamistason laskua. Johtaako puolestaan lukiokoulutuksen lisääminen kysytyimmillä alueilla koulutuksen keskittymiseen esim. Helsinkiin ym. suuriin kaupunkeihin? Johtaako tämä siten alueiden eriarvoistumiseen?

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Alueelliset tarpeet erikoistumisen suhteen pitää ottaa huomioon. Vieraskielisen koulutuksen haku- ja valintamenettelyissä pitää ottaa huomioon esim. Eurooppalaiset yhteistyöverkostot yliopistojen välillä. Kannatettavaa liikkuvuus- tai kansainvälistymisasiot jokaiseen koulutusohjelmaan, samoin kv-tutkintoihin vahvat työelämäyhteydet sekä kaksikieliset tutkinto-ohjelmat.

4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

On tärkeää tunnistaa uhat ja mahdollisuudet erikoistuneilla korkeakouluilla. Laaja-alaiset toimintamallit mahdollistavat yhteiskunnallisiin muutoksiin vastaamisen paikallisesti. Jyrkkä erikoistuminen voi viedä tämän kyvyn.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Korkeakoulutus itsessään vie aikaa, jotta vaikuttavuus sen hetkiseen yhteiskunnalliseen osaamistarpeeseen voi tapahtua liian myöhään. On siis tärkeää tarkastella sitä pitkällä aikavälillä ja ennusteisiin pohjaten. Koulutusvastuusäntelyn toimenpide on epämääräinen, eikä siitä ilmene, kenellä todellisuudessa halutaan olevan valtaa koulutusvastuista? Yliopistoilla pitäisi olla enemmän vapautta erikoistua haluamaansa suuntaan hyödyntäen saatavilla olevaa tietoa yhteiskunnasta ja sen tilasta, kuten visiossa ilmenee. On myös mielestämme kannatettavaa yhtenäistää digitaalisia palveluita.

5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Miten varmistetaan että esim yksityistä rahoitusta jakaantuu tasaisesti eri tieteenaloille? Yksityisen rahoituksen lisääminen ei voi perustua tulevaisuudessa opiskelijoiden lukukausimaksuihin.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Yksityisen rahoituksen monipuolistuminen ei voi kuitenkaan tarkoittaa sitä, että tutkinto-opiskelijat joutuvat tässä tilanteessa maksajan rooliin.

Vision tavoitteiden ja toimenpidesuositusten kokonaisuus

6. Puuttuuko vision tavoitteista ja toimenpidesuosituskokonaisuudesta jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

-

Vision kokonaisuus ja muut osiot

7. Mahdolliset kommentit vision tilannekuvaan liittyen

Tilannekuvassa on eritelty hyvin julkisen rahoituksen riittävyyden merkitys ja sen rooli koulutuksen järjestämisessä.

8. Miten arvioisit visiota ja sen toimenpiteitä kokonaisuutena

Vaikka vision tilannekuvassa julkisen rahoituksen merkitys nousee esille, toimenpiteet eivät kylliksi korosta julkisen rahoituksen tärkeyttä eri tieteenalojen koulutuksen turvaajana. Yksityisen rahan varsinaista lähdettä ei ole myöskään riittävästi avattu. Uhkana on, että se tarkoittaa lukukausimaksuja kansallisille tutkinto-opiskelijoille esimerkiksi maisterivaiheessa tai toista tutkintoa suorittaessa. Tätä emme voi hyväksyä koulutuksen rahoituskeinona.

9. Muut kommentit

-

Keskisärkkä Kauko
Oulun yliopiston ylioppilaskunta

Hakoniemi Mikko
Oulun yliopiston ylioppilaskunta